

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter veija po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake veija znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne počit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Osvravnništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

Kako pomagati našemu ljudstvu?

[Izv. dop.]

Kolikokrat se je uže pisalo v „Slov. Narodu“, da je tudi v to delati, da se naš narod materialno povzdigne. V prospeli tega iščejo se pomočki v trgovini, obrtu, tovarnah itd. Premislimo pa tudi, da je naš narod do sedaj po večjem kmetovalec. Odpreti mu je torej, kjer je mogoče, oči, da izprevidi, na kakovšen način bi nmnejše polje obdeloval i več z malimi stroški pridelal. Pri nas na deželi ne moremo iskati pripomočkov, ki so večjidel, ali vsaj za nas, še idealni, ki potrebujejo še dovolj časa in druge podlage, predno morejo hasniti, ali ki so bolj za mesta in trge nasvetovani. — Prva je na deželi, da naš kmet prične svoje polje boljše obdelovati. — Ako se to zgodi, mogel bode lepo živino izrežati in to bi bil temelj k materialnej povzdigi, ki se more takoj ustvarjati.

Kdor mej ljudstvom živi, tisti lahko izprevidi, da je korak celó majhen gledé kmetijstva in baš kmetijstvo je izvor vsega napredka.

Kako torej kmetijstvo povzdigniti na najlažji način? To bodi vprašanje vseh mislečih na kmetih.

Narodni učitelji in duhovniki! vi ste v to poklicani. Ako si hočete učitelji prisvojiti naslov narodnega učnika opravičenim potom, delajte i v tem smislu za narod, katerega sinovi ste. Koliko bi mogli vi v tej stroki storiti. Prilika vam je dana, da ne drugim tako.

Snujte nedeljske napredovalne šole! Ljudstvu risajte in dejansko dokazujte z živimi barvami pomanjkljivosti, nahajoče se v kmetijstvu. Na drugej strani pa kažite zopet pot, po katerem bi kmetje prišli, če

baš ne do blagostanja precej, vsaj k izboljšanju svojih v resnici obžalovanja vrednih razmer. Nevernim in starokopitnikom kažite, kako daleč so drugi narodje po tem potu prišli.

Ljudstvo izprevidi, da more napredovati: davki, priklade, domače potrebe rastó, polje pa jim vedno le pičlo mero daje. Kje torej vzeti? tako toži ta ali oni s pravico.

Ponavljam torej vam, učitelji, nedeljske napredovalne šole, ki so uže tu in tam, bi bile zmožne, vsaj nekoliko pripomoči ubogemu ljudstvu. Po nekotih krajih je živina brezimenega plemena. Povejte jim, kako si zaploditi dobro. Gnojščica so suhi kupi, gnojnice potoki odnašajo v tekoče vode in reke, in vendar gnojnica nij slabša, nego gnoj sam.

Koliko dobička bi donášalo lahko sadje! Črešplje se prodajajo celó frišne v tuja mesta, kjer jih pariyo, stare ženice jih lupijo, in kako so drage take črešplje. Ali bi ne mogli naši kmetje tega sami preskrbeti, ter imeti dvojen dobiček? Baš tako bi se ravnalo z breskvami itd.

Naša trta rodi dobro kapljico. Čital sem pred letom v „N. Fr. Pr.“ in potem v „Slovenskem Narodu“, kjer se je kazalo, kako lahko bi se naše vino na umen način brez stroškov razprodajalo v hoteljih, i dokaz resnice tega so nekateri poskusi. Ljudstvo vendar tega ne vé, ne pové pa nihče, da bi se bolj pazilo. Navedel sem tu le dve strani, ki bi, akopram od početka le malo dobička dajali, pozneje na tisoče našej deželi pridobili. Koliko je še družega!

Dejal bo marsikateri lenuh: to so malenkosti. Dobro! pričnimo s temi in napredujmo z velikostmi. Ko bode naš kmet počasi izprevidel materialno korist, delal bode

pozneje vesel sam, brez nasveta, ampak iz lastnega prepričanja. Naj se nikomur ne zdi delo pretežavno in nehvaležno. Vse se mora premagati.

Snujte torej nedeljske šole, učitelji in umnejši poljedelci, in vi duhovni, ki ste narodni. Podučujte to, kar more najprej materialno koristiti, drugo bode izviraló uže iz tega. Pričnimo z majhenim, ki bo pa rodilo s časom veliko. Križem roke držati, to je baš slaba stran večine, in če bode tako naprej šlo, postalo bode naše ljudstvo v kmetijstvu popolnem bolno, uboštvo bode postalo splošno. Kje bode potem duševni narodni razvitek mogoč? Na delo torej tudi tukaj!

Fr. Š.

Strašna elementarna nesreča.

Iz Slovenske Bistrice, 12. jul.

[Izv. dop.]

Pred štirimi tedni je v bližnjem konjiškem okraji toča blizu eden milijon škode učinila, denes pa je nas zadela enaka, če ne še večja nesreča. Mej 3. in 4. uro po pôlu dne vsula se je toča in do golega potokla vzhodno in južno stran Pohorja od planine doli do doline. Ob treh se je začelo temniti, črni oblaki so se počasi pomikali nad Pohorjem; slišali smo uže od daleč tisto grozno ropotanje, katero bližajočo se točo naznanja. Na enkrat začne padati toča, pa kaj pravim, ne toča; kakor pest debele ledene kepe, do 1/4 funta teške so se vsipale. Po nekotih minutah se je začela gosto vsipati navadna toča, kakor golobja jajca debela, in pokrila zemljo več colov visoko. Tukaj v mestu smo se tolažili, da saj toča nij daleč segala, zlasti ne do vinogradov. A žalibože, kmalu prihité v mesto vincarji, ter naznanjajo, da

Listek.

Hči starega sodca.

(Izvirna povest, spisal Liberius.)

„Sova je ukala, sivi nočni čuvaj kliče: strašna noč!“
Sekšpir.

I.

„To so bili časi,“ vzdihnil si mnogo potov siv ded suhega obraza, upognenega života, ter položil svojo malo pipico iz ust na zapeček, ko sem te izdramil jaz mali deček iz tihega mišljenja, ter zajezdil tvoje suho koleno, opazujoč svetle gumbe na tvojej starodavnej obleki.

Pri takej priložnosti moral si mi pripovedovati čudne povesti iz svojega življenja, posebno o vojščakih, ki nosijo take suknje, kot je bila tvoja, če si hotel, da sem zapu-

stil tvoje suho koleno, se stisnil boječe pod tvojo suknjo in te poslušal verno, vsaj kolikor je mogoče neumnemu dečku.

Ako bi bil vedel dragi ded, da bode jezdec tvojih kolen kedaj napisal cele liste o tvojem pripovedovanji, — molčal bi bil kot zid, kajti knjige, če niso bile svete, sovražil si kot naglavni greh.

In dragi ded, ker je uže minolo mnogo spomladi odkar si odpotoval — tja — daleč od nas, zapustivši nam v spomin svojo cenjeno vojaško suknjo — in ker je uže strohnela tudi ona minolo jesen na zelenku ptičjemu rodu v radost, stavi ti s temi vrsticami tvoj nadležnež mali spomin s ponovljenjem tvoje stare povesti.

Megla je ležala nad toboj starodavna Jazonova hči bela Ljubljana, necega jesenskega večera v začetku tega stoletja.

Po močvirji in po bližnjih holmcih se

je preletaval tihotno osameli ptičji rod iskaje varnega ležišča, katerega je splasil le sem ter tja kak uren pešec ali jezdec, hiteč iz prostega v mestno zidovje. Zopet je bilo vse tiho. Konjsko kopito je utihnilo v daljavi.

Po mestnih ulicah pak so brlele oljnate svetilnice in le na pol razsvetljevale ulice in posamne sprehajajoče se meščane, kajti to so bili slabi časi, doba tujega nasilstva, doba morečega despotizma.

Precej pozno uro je natolklo kládivo v zvoniku glavne cerkve in se ubiralo s kládivi drugih mestnih zvonikov. Razsvetljena okna meščanov jamejo potem ugaševati zapored v znamenje, da se vlega v tiho zidovje nočni mir. Le v starodavnej hiši, v enej izmej naj živahnejših ulic še odseva svitloba iz prvega nadstropja. Na otemnelej nasprotni steni pa se giblje senca človeških po-

so tudi vsi vinogradi, kar jih je po Pohorji, v našem in deloma v mariborskem okraji, tedaj kakih 1000 oralov, kjer rastejo najzlahnejša štajerska vina, popolnem uničeni. Toča je začela tam, do kamor je segala nevihta 8. junija, se vsula čez Visovlje, Novo goro, Kovačlonsko goro (Schmitsberg), Pipanje, Ritoznoj (Rittersberg) čez Polskavo do Frama in Slivnice.

Nesreča je tem večja, ker je toča zadelo najboljše vinograde, katerih vina po vsem svetu slovijo in ker je trs tako poškodovan, da si tudi v prihodnjem letu bode teško pomagati.

V dolini je toča segala čez mesto do južne železnice, tedaj pobila razun naše okolice polskavsko in črešenjsko faro.

Pa tudi voda je strašno divjala; vinčarji pripovedujejo, da na krajih, kjer niso dovolj globoke drage za odtekanje vode, so zdaj do sežnja globoki jarki predreni in trte s koreninami vred odplavene v dolino. Sadje v sadovnikih tako na tleh leži, da se skoraj ne da hoditi.

Nesrečno ljudstvo je tako prestrašeno in zbegano, da je res usmiljenja vredno. Škoda se zdaj še ne da preceniti; če pa samo uničene vinograde pogledamo, v katerih je letos prav lepo kazalo, smemo samo škodo v vinogradih na 300.000 gld. ceniti, vso škodo pa gotovo na 600.000 do 700.000 gld.

Nekateri posestniki so bili zoper točo zavarovani pri „Oesterreichische Hagelversicherungs-Gesellschaft“; če se bode društvo v teh slučajih pošteno obnašalo, potem sme se v prihodnje na Štajerskem obilnega vdeleževanja nadejati.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. julija.

Notranja politika naše vladne ali nemško-ustavoverske stranke popolnem miruje. Nij jedne nove misli, tem menj novega čina nij uže več časa.

Skupni proračun avstro-ogerski za leto 1876. bode po „P. Naplu“ za 21 milijonov višji, nego lanski. Osem milijonov hoče namreč sam vojni minister za kanone.

V *Brnu*, kjer delavski „strajk“ še vedno traje, bilo bi prišlo 12. t. m. zvečer kmalu do krvavih bojov. Delavci so se zbirali na starem pokopališču, vojaki so prišli

in z bajonetom na dvoje podili. Trudu in opominjanju nekaterih pametnih ljudij se je zahvaliti, da se niso delavci s silo ustavljali.

Vnanje države.

Rumunska skupščina je sprejela in potrdila trgovinsko pogodbo z Avstro-Ogersko z veliko večino, senat pak železniške koncesije isto tako. Bratijano in 10 opozicijonalcev so položili mandate.

V *Srbiji* bodo 15. avgusta volitve v narodno skupščino.

Ruski car je izdal ukaz na ministerstvo za notranje zadeve vsled vrnitve 200.000 unijatov k pravoslavju. Car se zahvaljuje ministerstvu bogočastja, ministru za notranje zadeve in varšavskemu guvernerju generalu Kotzebu-u za njih trud pri navračanju unijatov v naročje pravoslavne vere.

Rusija izdaje za svoje diplomatično zastopanje 2 milijona na leto. Poslanici v Berlinu, Beču, Carigradu, Londonu in Parizu imajo po 70.000 rubljev na leto. Vseh poslanikov je 21, generalnih konzulov 26, konzulov 44, največ na iztoku. V Avstriji so ruski konzuli v Brody, Dubrovniku, Trstu, Reki, Pešti in Černovici.

Moskovski trgovci so podali vojaškemu ministerstvu prošnjo, da bi en polk carske garde ostal vedno za posadko v Moskvi, da bi mladeniči potrjeni v vojake, izmej trgovskega sveta, mogli služiti v tem polku, ki ne menjuje svoje posadke. Ako se prošnja dovoli, so trgovci pripravljeni, prva tri leta po dohodu tega polka plačati vse stroške za vzdrževanje na vlastne stroške.

V *francoskej* narodnej skupščini je bila 13. julija po hudej debati volitev bona partističnega poslanca Bourgoinga zavržena s 330 proti 310 glasi, ker je volilec trdil, da je Mac-Mahon za Bonapartista. Pri tej priliki se je posvetilo, da imajo Napoleonovci dobro organizacijo, skrivno zaroto in svojo skrivno policijo.

Turki so izdali svoj proračun za leto 1875. Prav žalosten je. Letos je turška država 184.000 moženj menj dohodkov, pak 758.903 moženj več stroškov imela, negolani. Tako je vsako leto večji deficit, in kadar bo bankerot, tačas je konec Turčije, če prej ne. Ta finančni konec, pravijo, da se ne da dolgo let odlagati.

Dopisi.

Iz Tolminskega 12. jul. [Izv. dop.] Doba, ko je bil občespoštovani slovenski državni poslanec g. Winkler pri nas okrajni glavar, smela bi se zvati našim Slovencem, „zlata doba,“ kajti tako marljivih in v narodnem slovenskem oziru poštenih uradnikov se malo nahaja. On je vse, čisto

vse slovensko uradoval. A sedaj je vse drugače, vse slabše.

Naš sedanji okrajni glavar g. Schemerl uraduje vse zopet v nemščini ali za nas neumščini. Ta mladi gospod, akopram po rodu Kranjec o slovenščini neče ničesar slišati. Županije so dobivale pod g. Winklerjem, vse spise v slovenskem jeziku pisane, a sedaj je malokedo in redkorat tako srečen, da bi dobil slovenski spis, k večjemu kako povabilo, samo ob sebi se razumeje, da je za nje to jako sitno, ker so vendar mejnjimi taki, ki nemškega ne umejo ali vsaj popolnem ne. Mislím, da se bodo čez to krivico vendar pritožili, kajti pri nas je mnogo prav izobraženih županov ter so tudi za narodno stvar jako zavzeti. G. okr. glavarju pa svetujemo, da naj nam bode znanaprej v narodnem oziru bolj pravičen, ter zahtevamo, da se nam v tem oziru krivica ne godi. Drugače pri nas nekakoršnih simpatij ne more dobiti. — Pomislite g. glavar, da bivate mej čisto slovenskim ljudstvom, kajti v tem glavarstvu, pod katerega spadajo sodski okraji Tolmin, Bovec itd. ne najdemo niti Lahov niti Nemcev. Sicer pa svetujem županom, da naj bodo možje, naj okr. glavarstvu nemške spise kar nazaj vržejo. Zakaj boste take spise od lenih birokratov sprejemali? Osi nemško pišejo, ker se slovenski naučiti nečejo, ker so zato preleni. Čemu so torej postave, ako jih še c. kr. uradniki ne izpolnujejo, a potem se pritožujejo Hočevarji v Ljubljani, da jih zmerjamo! Želim, da bi te vrstice ne bile brez uspeha. Bismarkizma nemškega bogme pri nas nič ne potrebujemo. Davke plačujemo, pa pravico hočemo.

V soboto t. j. 10. t. m. po pol dan okolo 4. ure bila je tudi pri nas huda ura. Dež je lil, da je bilo groza. Iz naših hribov je tekla voda, da smo mislili, da bode povoden nastala, v nekaterih je tudi toča mnogo škode napravila. Voda je zemljo hudo raztrgala.

Pri nas ljudstvo ne veruje mnogo v vraže, razen kake tercijalke, vendar se pa tu in tam nahaja še kak „bahjeverec“. Včeraj sva se razgovarjala z nekim kmetom o popisanem slabem vremenu. „Naš fajmošter — je dejal mož — „bi bil lahko točo vstavil.“ Ko sem ga hotel podučiti, da tudi župnik ne more zoper to, ker je njega polje ravno tako toča in voda poškodovala nego drugim, se je jel jeziti, da so se morali njegovej neum-

dob moškega spola, ki so zbrane nocoj v obilem številu onda v lepej dvorani — in plesoča senca naznanja, da razpravljajo imenitne važne reči, ki jim razgrevajo čelo in prsi. In v resnici, tamkaj na prvem mestu dolzega omizja sloni duša vse družbe — možak resnega, utopljenega obraza. Dolga osivela brada se mu usiplje na omizje, kadar posluša govor svojih tovarišev, a ponosno se mu vspne visoka močna postava, kadar odgovarja in brani s tajno a gorečo besedo svoje misli in načela.

„Torej vi gospod sodnik nečete privoliti v naš svet, ki je edino mogoč in koristen nam in deželi in ste neizprosljivi,“ pravi jeden glavnih govornikov iz družine, možak pri kacih štiridesetih letih, po opravi in vedenji višji častnik, ter meri nekako ponosno svojega nasprotnika na prvem mestu.

„Rad bi privolil, prepričujem vas go-

spodje, dobro bi bilo to v našem kritičnem položaji — a verujte mi — ne morem. Jaz sem oče, osobne skrbi in družinske razmere me zavračajo — kajti — ko bi nas ukanilo naše delo — kaj po tem?“

„Ne bodite ženska in skrbeč sanjač! Vse nam je mogoče, ako smo jedini in ste tudi vi z nami — vse drugo uredimo pozneje,“ oglasi se resen tovariš in pregovarja nepremakljivega sodnika.

Tudi drugi tovariši, resni možje meščanskega stanu pritrjujejo temu in obetajo iskreno pomoč in možko besedo.

„Ali imate gotove novice g. častnik, od vse čete in višjih poveljnikov, da je to resna namera ne samo želja?“ meni stari sodnik v ostrej zadregi mej edino besedico: da ali ne, a kdo ve, če ne zanj in vse društvenike osodepolne. —

„Čemu tako vprašanje? Skleneno je uže

pred daljšim časom, a ugodnosti nij bilo za izvedenje in tudi zdaj nij upa, če nam ne pomorejo zvesti meščanje, oni imajo največ upljiva na vse mesto.“

„Koliko dnij hoda pa imajo čete do mesta?“ poizveduje še bolj utopljen sodnik.

„V pol drugem dnevu so pred mestom ako se jim zapove in nij nepričakovanih zaprek,“ trdi častnik.

„V pol drugem dnevi,“ čuje se mrmranje vse družbe.

„Da meščanje pogum, svoboda se vzbuja — kdor ima še iskrico domovinske ljubavi, kvišku! Slavna zmaga je plačilo našemu trudu“, povzdigne precej glasno častnik svoj glas, da ga sosed opomni, da je v tujem kraju, kjer čaka vse gotova smrt, če se ovadi njihov sklep.

„Če je tako, ne morem odbijati več,“ povzame zopet sodnik besedo. — „A denes

nosti tudi neki navzoči kmetje posmehovati. „Hic Rhodus, hic salta,“ — tu je polje za vas duhovne gospode, ker bi bilo tudi vam v prid, drugače znate sami kedaj v zadrego priti.

Iz slovenske Koroške 9. jul. [Izv. dop.] Večina šol na slov. Koroškem kakor skoro sploh po vsem Slovenskem se le več v to bedarijo porablja, kako našo nado, našo mladež, ponemčevati, brez ozira, če šolarček zna nekoliko čitati ali ne, če je prišel še le prvokrat v šolo, ali če uže več zna. Ko pridem enkrat z nekim prijateljem, ki ima še le v prvoletnem tečaju otroka v šoli in kateri je o priliki učitelja vprašal: „za koga tako z nemščino otroke mučite predno domače brati in pisati zna?“ reče mi, da je dobil za odgovor: „za to, da se več opravi!“ Tega se pa prijatelj še domislil nij, koga se več opravi. Razložim mu, da torej samo v tá namen otroka v šolo pošilja, da se nauči zaničevati svoj jezik, da najme nemško varučko ali pestunjo, vsaj taki renegatski učitelji tako niso kaj drugega kakor od Bismarka ali njegovih hlapcev, podkupljenih ali prostovoljnih, pestunje najete. Tem pangrmanom ali nemškutarjem je glavna in edina svrha, otroku skozi celih 8 let le nekoliko nemških besedij v glavo vteptati, za pravi naravni namen šole je ljudem toliko, kot za vlanski sneg.

Kjer pa ponemčevanje ne gre tako izpod rok, tam pa nij toliko ležeče, ali je šole kaj ali je nij.

Tako na pr. v Glinjah, kjer je uže tri mesece, odkar so otroci brez šole, ker učiteljevo ozdravljenje gre zelo počasi, nij še tako brž upati, da bode tako zelo od boleznin in posebno na pljučah poškodovani učiti mogel. Vas Borovlje dalje ima dva učitelja in eno učiteljico. Zakaj? Za to, ker je gnezdo nemškutarjev. Glinčani so se zanašali na krajni šolski svet in posebno na g. J. G. župnika v Glinjah, da bo vsaj on kaj storil. A zelo so se motili, temu možu se potrebno zdi, porabiti se dati za mešetarja pri ženitbah, brez ozira na to, če se mešetarija posreči in ali bode zakon srečen ali ne. Gotovo to nij pot za g. duhovna.

Ob času direktnih volitev v državni zbor, ko narodnjaki v g. župniku nijmo samo obljubo vernega glasu imeli, marveč še pričakovali agitivno moč, a prišlo je do glasovanja — ali evo vskoka. Kmetje so na

na ta prizor rekli: zdaj pa uže verjamemo, da res vera peša, ker se tudi duhovnu ne zdi greh neresnico govoriti. Na vprašanje g. župniku, zakaj ste nam tako naredili, je odgovoril: „ker se tudi onim nijsem rad zametil.“

Iz Dunaja 11. jul. [Izv. dop.] (Uravnaná Donava.) Uže ob času slovesnega otvorjenja uravnane Donave, pri katerem so bile navzočne glavne osebe avstrijske države, mej temi sam cesar, cesarica in Rudolf, mislil sem čitateljem „Slov. Naroda“ nekaj v tej stvari pisati, ker kamor je človek pogledal, vibrale so zastave različnih barv; na tisoče ljudij udeležilo se je slavnosti. A opustil sem bil to, ker moral bi le slovesnosti se držati, vendar vsaka slovesnost je le nekaj hitro minljivega in pozabljivega. Nepozabljivo pak je delo, katero zdaj vidimo, katero vsak tujec rad obiskuje in občuduje, namreč uravnano Donavo. — Petletno delo je dokle končano, le okolo tak imenovanega državnega mosta vidiš se preganjati marljive delavce. Vsak državljan pripomogel je k temu delu, ako ne duševno, pa materijalno, ker iz žepov vseh davkoplačevalcev se je vzela denar. Mislim, da tudi tedaj davkoplačevalci radi izvedo sad svojega neprostovoljnega pripomočka. Dolgost uravnane Donave ob Dunaji je kake dobre ure hoda, od Nussdorfa do Freidenava, kraj za zuanim praterjem, kjer se jezdec v hitrosti konjev uganjajo. Kdor se je kedaj potrudil na Kahlenberg nad zgorej omenjeno vasjo, videl je, da se začne tamo dunajski vodotok, po katerem uže dolgo časa plavajo lahke barkice. Tik izliva tega vodotoka se začne nova pretoka, ki je 365 korakov široka. Strah obide sprehajalca gledajočega urnost tega nevarnega elementa, ki se meče semtertja kot bi bil besen in želeč vse požreti. — Oboje obrežje nove pretoke obdajajo kamnene stene, na katerih se marljivo igrajo modri valovi. Ker tudi ta mati reka nij vedno zadovoljna s se svojo posteljo in večkrat pokaže svojo nevidno moč, ter se razlije čez obrežje, vzame v svoje naročje na obrežji ležeče kraje, pokrije jih s se svojo bliščobo, zato so tudi ta strah umetniki odstranili s tem, da so na levem obrežji pustili prostornost skorej enako širokosti pretoke, kjer se ob času naraščanja lahko razprostere, in tako bližne prebivalce strahu reši. — Tako rekoč

na sredini te nove pretoke so pristajališča kjer stoje barke razne velikosti, ena za drugo in vlečne ladije; na ene se blago nalaga, iz drugih sklada. — Zgoraj tega pristajališča je razpet zgoraj omenjeni državni most, delo, katerega velikost mora se občudovati, da človeška roka tacega kaj napraviti zna. Vidi se kakor da bi bil vlit; most ob sebi je sicer dovršen, le dohoda nij, kar pak neki do jeseni bode tudi gotovo. K temu mostu se pride po znanej praterskej cesti, ki pelje skozi Leopoldstadt mimo „vurstelpraterja.“ Ta most je najpoglavitnejši, kar uže ime samo pravi, ta veže mesto z Marchfeldom in severnimi deželami, narejen je za pešce, jezdece in voze. Mislim, da nijso pozabili tudi preskrbeti s primernimi pripravami, da ga ob času sicer neželene in nepotrebne vojne kakovi centi smodnika v zrak razneso, kar bi bilo zares grehota in škoda. Od tega mostu proti iztoku je stadlauerški most ali državni železni most; proti zapadu od državnega mosta je severo-železni most, potem Franc-Josipovi zopet za občinstvo in slednji severo-zapadno-železni most. K vsem mostom se pride iz Leopoldstadta in vsi so razpeti čez uravnano Donavo. Našteti mosti kažejo prav mojstersko delo, in vredni so, da jih čitatelj pogledaš, ako te posli kedaj primorajo, iti na Dunaj. Eden je lepši od drugega, vsak svojo posebnost, vsak drugače okinčan. — Ta uravnana Donava ima istinito velik pomen za našo državo, še večji pa za Dunaj sam; koliko blaga in žitka se privaža iz zahoda in zapada; celo od Čruega morja. In koliko so zopet odvažajo iz glavnega mesta naše države. Ta reka pasira kraje, kateri še (kakor naši nekateri slovenski kraji) železne ceste zagledali nijso, katerim nadomestujejo tedaj vodna pristajališča kolodvora. Poseben pomen pak ima za Dunaj sam, ker zdaj celo blizu mesta drdra ta naravni vodni prevožni element, ki je pred bil skoraj dobro uro oddaljen in zlo slabimi dohodi poskrbljen. Mnogo truda i stroškov je s tem odstranjeno za trgovce i poprek občinstva. Da bi vendar za kako leto čutili uspeh tega velikega dela in toliko milijonov. F. St.

Domače stvari.

— (Rojanska čitalnica) bode obhajala v nedeljo 18. t. m. sedmo obletnico

mi nij mogoče določiti natančnejše daljnih razmer, v kratkih dneh vam naznanim vsem, kedaj se zopet snidemo in sklenemo do dobrega namere. Bodite prepričani g. častnik o domoljubji mestnega sodnika! Več pismeno!“

Pólunočna ura je uže zdavnaj odbila, ko se razidejo tovariši tiho in skrivaj. Majhena vratca se jim odpro na dvorišče in je izpeljujejo v stransko ulico in od tod dalje po mestu.

Kmalu je zopet vse mirno. — Svetilnice so temne, blede luna sije z oblakov. — Grajski čuvaj kliče potem pozno iz višave, po dunajskej cesti pa dirja kakor senca temna podoba na iskrenem vrancu in izgine kmalu po stranskem potu v daljavi.

Mej nočnim posvetovanjem resnih možakov slonela je v stranskej sobici tik zbornice v temno zagrinjalo ogrnena ženska podoba. Ko bi jo bil mogel opazovati kdo skozi

omreženo oknice, ki je peljalo na dvorišče in skozi katero so padali le posamezni lunini žarki, ter oblivali samico z nekako strašljivo čarobnostjo, videl bi bil, kako vleče na uho vsako besedico iz bližnje zbornice in miga, kakor čudeč se važnemu posvetovanju z glavo in sklepa boječe svoje bele roke. —

„Toraj le še malo dnij in vsemu je konec“, vzdahne skrivnostno in zakrije obraz z belim robcem.

„Bala sem se vedno tega — svarila ga naj se čuva, molila cele noči za-nj in posled je vse izgubljeno. In zakaj delam tako, zakaj ne zatrem z vso silo teh gorečih mislij, teh greukih skrbij, ki mi groze uničiti zadnjo nit mladeniškega veselja. A gorje mi, če sem izdana, posled osramotena, otemnjeno moje ime z zaslužnim zavičevanjem brezsrčne izdajice.“

Zopet je vse tiho posled in nočna po-

doba sloni v kotu kakor zamaknena, in se ne gane.

A posvetovanje je končano, možki šum jo predrami.

Urno plane tudi ona kvišku, hoteč zapustiti sobo, kajti, gorje jej, ko bi jo zaslačili možaki v skrivnej sobi, katere ključ ima le gospodar sam v rokah.

Ko hiti proti vratom, čuje se obupen krik. Človeška podoba se zgane in izbeži pred njo kričeč:

„O sveta pomočnica, svet Jurij pomagajta, straši, straši, duhovi me preganjajo strašni duhovi!“

A ženska podoba se ne oglasi, bežeč mimo strahopetnega zbledeloga kričača, ki nij bil nihče drugi, nego sodnikov sluga Jurij, ter izgine tiho skozi bližnje duri.

(Dalje prih.)

